

REDACTIA
și ADMINISTRATIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacției.
Concure, inserțiuni și taxele de abonament se simit administrației tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICESCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

PARARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

ABONAMENTUL:

Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

Morminții părinților nostri.

Intr'un articol anterior am vorbit despre morminții noștri de pe câmpul de războiu, cari așteaptă să împlinim noi aceea ce ei nu mai pot împlini. Acum ne întoarcem la morminții de acasă, la căpătâiul înțelenit al părinților nostri.

Toate popoarele își îngrijesc cu pietate morminții părinților lor. In morminții apusului cult nu vom afla numai capod'operele sculpturii ridicate la căpătâiul morților, ci și capod'operele grădinaritului, de care e parfumat locul de odihnă a răposaiilor, candelă strălucitoare și corul rugăciunilor nesfârșite pentru sufletul răposaiilor. Morții nici când nu sunt singuri, fii duc pe nepoți la mormântul bunicilor, în chipul acesta se face educația cultului strămoșilor. Dar tot acel lucru îl aflăm și în morminții concetățenilor noștri creștini și ovrei de-opotrivă. In comunele rurale ca în orașe, bunăoară trenul Arad-Cenad duce prin morminții din St. Ana, acolo ca pretutindenea la ei veți vedea morminții împodobite cu cruci de marmoră, cripte familiare clădite frumos și flori la fiecare mormânt și genunchi plecați înaintea morminților.

Aceiaș lucru e și la păgâni. Vă aduceți aminte de Turcia în războiul Balcanic. Când tot a pierdut, numai morminții nu i-a predat. In Adrianopol sunt morminții strămoșilor noștri, aceia nu-i predăm numai morți. Și Europa altmintrelea fără inimă față de idealele popoarelor, s'a oprit la acest act de pietate, morminții strămoșilor i-a lăsat în posesiunea Turcilor. La noi de când nu mai sunt turci dar în Buda și acum se păzesc de preoți mohamedani morminții rămași de pe vremile invaziunii turcești.

Și la noi?

Nu de mult am fost într'o comună mare dela noi. Drumul ce duce d'acurmezisul comunei pardosit cu piatră de codru. Alătura de el sub un aleu tufos calea ridicată și bătută în nisip ca asfaltul. Lucruri cari au costat mai bine de 100.000 coroane. Case boerești cu largi hambare. Ciurda lor ar face cinste unei comune elvețiene și caii ergheliei de Mezöhegyes. Femeile îmbrăcate în blăni și mătasuri scumpe, iar bărbații anume tinerimea în pieptare de catifea și

mătăasă cu borde aurite pe ele. Trupuri bine nutrite cu fețe rumene și vesele. Toate vestesc îmbuibarea. Ingrijirea de suflet e ceva mai îngustă, cinci școli confesionale, prea puține de a cuprinde în sine toți obligații noștri de școală, deși oamenii își dau bucurosi copiii la școală, căci e rușine ca să rămână cineva fără de carte, așa școlile ipertescuite, ce nu mai încap merge la școlile streine. Biserica cum a rămas dela strămoși, cu reparaturi și picturi mai noi, mică pentru populația de astăzi. Altmintrelea e un popor cu bune însușiri, harnic la lucru, treaz, deștept, dornic de a ascultă tot ce este bine și frumos, cinstitori de oameni, cu dispoziții religioase deschise pentru sămânța cuvântului dumnezeesc. Fundațiunile culturale și de pomenirea morților întemeiate de țărani sunt mărturiile sufletelor curate din acea comună. Cu un cuvânt aluatul cel bun din care se poate frământă idealul creștinătății. Acesta este tabloul așezămintelor celor vii.

Am mers apoi în morminți, locul de odihnă a părinților, dela cari au moștenit cei vii bunăstarea de care se bucură astăzi. Și ce am aflat acolo?

La intrare o colibă, casa înmormântarului. D'a dreapta o clopotniță zidită de un pios creștin întru folosirea obștei, de a petrece pe mort în sunetul clopotului în locul de odihnă. Apoi câteva mormânturi de intelectuali cu cruci de marmoră împrejmuite și sămănaute cu flori. Țăranul accesibil pentru pietatea cătră memoria părinților, ridică și el ici coala câte o cruce de marmoră la iubiții săi, unele și-le-au ridicat înșiși morții până erau încă în viață, ca să se asigure de o pomenire, aceste sunt mai trainice decât a celor ridicate de urmași. Intre crucile aceste am observat și piramide, cari nu sunt semnele creștinătății, ci stâlpi cari semnaleză numai locul mormântului dar nu și caracterul creștinesc al mortului. Pe cruci inscripțiile denaturează numele mortului, așa încât posteritatea nu-și va mai cunoaște mortul, căci inscripția e bizuită pe sculptorul strein, care gravează numele românesc după pronunțarea lui streină. Grija acestor cruci este lăsată tempeștărilor, cari le subminează, încât o parte din ele stau încovăiate spre răsturnare, dela alta rupt brațul.

Celelalte cruci de lemn putrzăzite și îmburdate. Morminții nu sunt aranjați cu căi pe unde să umble oamenii fără a călca peste mormânturi, decât una care duce dela intrare până cam la jumătatea morminților, și aceea neîngrijită, atâta numai că nu este nime îngropat pe acea scurtă cale în care te afunzi însă în noroiu și oamenii ferindu-se de noroiu se dau înlături peste mormânturi. Morminții înșiși nu sunt îngrađiți decât în partea intrării. În dosul intrării eră mai nainte câmpul despărțit cu un șanț. Acum s'au zidit case și în dosul morminților, și mai ales case streine. Aceștia și-au făcut cale peste morminții noștri, peste cari trec fluerând și chiuind, poate făcând și alte necuviințe. Mai scapă și câte un dobitoc la iarba grasă din morminți. De cătră aceasta ambulanța nu se pot ținea nici flori pe mormânturi, căci mâni nevăzute toate le ciupelesc de pe mormânturi, unde sunt împedecați de împrejmui de grilaj, rup grilajul de intră după flori și poate duc cruci și de foc. Iarba din morminți se dă în arândă la licitație, cui dă mai mult și arândășul de, se scoată cât mai multă iarba nu cruță crucile cari fi stau în cale la coasă. Așa vine de interesul material și pe morți îi exploatează, iarba din morminți e grasă, ingrașată de sucii părinților, ea să plătește bine și de, ar fi risipă să pierzi o afacere așa rentabilă cum e iarba morminților. Tabloul acesta al locului de odihnă a celor reposați nici decum nu este în acord cu locul de desfătare al celor vii din comună. De unde provine aceasta?

Nu din vina poporului, căci vedem, că poporul face fundații pentru pomenirea morților, face cruci de marmură la mormânturi, face slujbi la mormânturi, pomeni, în ziua morților tot omul e la mormântul lui familiar. Vorba e, că el are sentimentul pietății cătră morminții părinților și face cât știe după priceperea lui, dar din neștiință pune piramidă la mormânt și lasă să-i facă meșterul inscripții streine și nu știe cum s'ar putea aranja frumos morminții. Cu un cuvânt nu e luminat că ce ar trebui să facă.

Noi am luat aici numai un tip de comună românească, un pars pro toto. Tipul nostru se află în toate comunele românești, cu morminți risipiți și dați în arândă. Cauza răului zace dar în neglijarea oficiului parohial și a administrației parohiale. Nu o zicem nici aceasta ca cuvânt de osândă, ci ca cuvânt de relevare a unui teren de activitate neglijat.

Biserica s'a îngrijit de pomenirea morților. Rugăciunile pentru morți la noi sunt o comoară sufletească, care îngrijită fiind de preoți și are roadele sale în slujbele pentru morți, parastasele ce se fac într'o măsură mai mare decât la alte confesiuni. Nu s'a dezvoltat însă alătura de pri-

nosul rugăciunilor și a pomenilor și cultul morminților, prinosul extern al memoriei părinților noștri. Când avem odată sentimentul pietății față de părinți este ușor a-i da și formă externă. Preoții să stăruie în cuvântările lor la însemnătatea morminților și inimile deschise vor înțelege cuvântul: Legarea poporului de morminții părinților e un legământ sfânt de conservare pe pământul strămoșesc.

Vina proprie a neglijării morminților cade în sarcina comitetelor parohiale, neluminate asupra datoriei lor chiar impusă în Statutul organic. Acest statut organic pune între atributele unei parohii și »susținerea« cimiteriilor, iar îngrijirea de toate așezămintele parohiale o pune în sfera de activitate a comitetului parohial. Să vedem cum își împlinesc comitetele parohiale datoria lor față de susținerea cimitirelor. Luăm parohia pe care ne-am ales-o de tip.

Aceasta parohie are un buget anual de cor. 20.883, de aici nu e nici un ban întrebuințat pentru cimiter, locul de odihnă a părinților, totul e consumat pentru cei vii. Mormântarul n'are plată nici un ban, decât locuința liberă în coliba dela morminți, ca să deschidă poarta morminților și să tragă clopotul din clopotniță. De un plan de împărțire a morminților și prevedere cu căi îngrijite, ca să nu umble oamenii peste morți nici vorbă. Fiecare acolo își îngroapă mortul unde vrea, chiar și unul peste altul. De o evidență și numerotare a morminților nici vorbă nu poate fi. Și credința noastră este, că oamenii ar face bucuros, dacă ar fi cine le face un plan de organizare a morminților. La aceasta însă nu s'a gândit nimeni până acum.

Constatăm cu durere aceasta omisiune a trecutului. Demersul pentru organizarea cimitirelor trebuie să se ia din centru. Să se ia apoi în programa vizitațiunilor protopresbiterale și controlarea cimiteriilor ca ele să fie îngrađite, să aibă un plan de împărțire, să fie așezate crucile după ritul ortodox și să aibă inscripții corecte, să aibă o evidență a mormânturilor și un mormântar responsabil pentru orice deteriorare a morminților. Să se șteargă esarendarea ierbii morminților și în loc de aceasta să se facă căile de comunicație pardosite ori umplute cu nisip și fiecare credincios să fie provocat a-și ridică mormântul și a îngrađi morminții familiari. Prin aceasta întocmire ar cădeă altfel de sine și specula cu iarba morminților și prilejul de a se devastă morminții prin cosirea și căratul ierbii peste mormânturi.

După legile firei vorbind, hodie mihi cras tibi, astăzi lăsăm pradă noi locul de odihnă al părinților noștri, mâne vor lăsa fii noștri locul nostru de odihnă, până când nici urmă nu va rămâne

de pomenirea noastră. Iar după legea d-zeească: cinsteste pe tatăl tău și pe mamă-ta și în mormânt, ca să ai răspundere bună în fața judecății de pe urmă, când ți-se va cere în seamă cum ți-ai împlinit datoria față de părinții prin cari ai dobândit viață.

Ordinea.

Întâlnii deunăzi pe un prietin și din vorbă 'n vorbă ajunserăm la discuție despre »ordine«. Pretinul meu ca preot nu a pregetat a-și arăta părerile de adevărat intelectual dela sate. Fiind interesante și totodată corecte părerile lui, le edau aici în următoarele:

Ordinea e peste tot o regulare, arangement și organizațiune cuvenită; și îndeosebi se înțelege sub ea considerarea în toate întreprinderile, la circumstanța timpului, locului și a normelor religiunii. În marea creațiune vedem un model de ordine. Tuturor animalelor le-a dat Dumnezeu locul lor potrivit, unora în loc rece, altora în cel mijlociu, iarăși altora în cel cald. Unele locuesc în apă, altele pe pământ și altele în aer. Fieștecare buruiiană, fieștecare pom, e atrâns legat de ținutul lui, așa că unele le aflăm numai la munte, iar altele numai la șes. Și tot astfel e și cu corpurile cerești. Dumnezeu a întocmit ca în timp potrivit să se învârtă pământul în jurul soarelui și conform acestei împrejurări să fie aici pe pământ când primăvară și vară, când toamnă și iarnă. Stelele și luna, deasemenea își au cursul lor în timp potrivit. Scurt zis: în întreaga creațiune dominează ordinea.

Unde domnește ordinea, acolo totul e la locul său, întră într'un timp anumit și își iau cursul lor în timp anumit. Omul ordinei ține strâns la ea pretutindenea. Să întrăm d. ex. în casa unui astfel de om, atunci ne vom convinge ce înseamnă ordinea. Omul pe care-l vom cercetă nu e tocmai bogat, dar nici tocmai sărac. Și de altcum omul nu trebuie să fie avut, pentru că să țină ordine; iar cine ține ordine, acela va și fi foarte rar sărac, pentru că el ține ordine în toate în meseria lui, în conducerea casei sale, în orele lui de lucru și de recreare. Totul își are la un atare om al ordinei — timp anumit, scularea, culcarea, mâncarea și să nu uităm că și rugăciunea. Într'o astfel de casă este totul în cea mai deplină ordine, totul să găsește la locul său, și omul nu va trebui să-și piardă vremea căutând una și alta.

Ordinea e o virtute, iar virtuțile știm că toate au o valoare mare. Din complexul care-l formează vedem, că ele stau într'o strânsă legătură, una dând ajutor celeilalte și unindu-se

apoi toate într'o cunună admirabilă. Dacă însă numai una lipsește, atunci cununa nu mai e completă. Deja în aceasta constă valoarea mare, pe care o are ordinea și de aceea zice Grigorie de Nazianz »Câtă vreme ordinea înfloreste și domnește, lumea e admirabilă și frumsețele ei sigure și constante, disordinea și complicațiunea cauzează în aer fulgerul, iar pe pământ detunătură, pe mare scufundări de corăbii, în orașe, pe sate și în case răsboaie și ceartă, în corp boală, în suflet«.

Ordinea însă exerciază pe lângă toate și asupra vieții morale o influință puternică, pentru că cel care iubeste ordinea, viața aceluia să mișcă în cadrele legii, nepăcătând nici când față de lege, ci stând în deplin acord cu ea. Invers un om, care nu știe ordine, nu ține sama nici când față de o lege, de o normă și poruncă, el se pune pe picior de răsboire cu toate, făcând totul după bunul său plac. Neiubitorul de ordine, are în totdeauna sufletul închinat spre rău, de aceea cu drept cuvânt să înțelege sub un om »de disordine« un om de nimic. Aici țintește și apostolul Pavel, când zice: »Vă rugăm fraților, în numele Domnului nostru Isus Hristos, ca să vă feriți de tot fratele ce umblă fără de rânduială și nu după învățatura care a primit-o dela noi«.

Am zis că ordinea e o virtute, ca atare ea trebuie câștigată; mai temeinic va fi omul într'ansa, dacă el din frageda tinerețe și-o însușește. De aceea toată grija părinților trebuie să fie îndreptată într'acolo, ca copiii lor, să se nizească a cunoaște și a iubi ordinea. Părinții trebuie ei înșiși să premeargă cu exemplu bun, ei singuri trebuie să fie obicinuiți cu ordinea și să o scoată aceasta la iveală în viața lor. E cu mult mai ușor a mântul pe cineva dela disordine, dacă cineva din frageda tinerețe caută a o face aceasta; decât dacă a început disordinea să prindă rădăcini în cineva. Durere, mulți părinți se abat dela aceasta datorință. Ei permit fiilor lor a săvârși toate necuviințele și disordinile și astfel cresc acești copii, cari mai târziu pe lângă cea mai încordată sărguință nu sunt în stare a nimici sămânța acestui rău.

Cine voește să-și însușească ordinea, acela trebuie să tindă după exactitate și punctualitate. El își trage un hotar oareșcare, pe care nici când nu-l pășește, chiar dacă i-s'ar face cea mai mare nedreptate. El își pune în fața oricărei ispite, sau înduplecări cuvintele hotărâte: din ordinea mea nu mă scoate nimeni, și așa va fi.

Strâns unită cu orbinea, este curățenia, care poate fi internă și externă. Prima e cu privire la suflet, a doua cu privire la corp. Curățenia sufletească constă în lipsa de orice pată, maculă sau păcat. Iar curățenia externă sau a trupului

pretinde, ca nu numai trupul să fie curat și în ordine, ci toate ce-l înconjură, în curte, în casă și pretutindenea. Cum să ținem curățenia trupului, o putem învăța dela albine, cari sunt un model în ce privește curățenia și ordinea. Să întâmplă d. ex. câte odată că câte un melc rățăcește prin coș. Murdarul străin îndată e omorât, iar cadavrul lui, ca să nu dea anză la mirosuri neplăcute îl îmbalzamează acoperindu-l cu un strat de ceară.

Asemenea are curățenia externă influință mare și asupra moralității, de unde urmează că necurățenia externă, are influință asupra necurățeniei moravurilor. Să nu uităm, că prin necurățenie și disordine, numai neplăcere și năcaz ne putem cauza. Să luăm d. ex. o odaie, unde totul e în disordine și murdar. Voește omul să străbată până la fereastra prăfuită, prin care razele soarelui, abia să întrezăresc. Ca să poată ajunge la ea, va trebui să sară pe scaune, să înlătore și alte mobile, cari îi stau în cale, și încă cu multă băgare de seamă, ca să nu cadă peste ele. Punem cazul că omul respectiv e tatăl familiei, ce va zice el la disordinea ce-l întimpină. Aerul stricat și înăbușitor din odaie numai bine nu poate cauza oamenilor cari locuiesc în acea odaie. Intr'o astfel de odaie, zilnic vom întâlni fee tot mai întunecate, vorbe mai înțepate, obiecțiuni tot mai înțepate. Și în halul acesta, cresc vlăstarele unui neam! Numai puțin se apropie omul de o astfel de locuință și se îngrozește de certele, de blestemele și larma ce o aude. Cum va fi aici cu creștinismul? În murdăria și disordinea, de aici virtuțile oare nu se înăbușesc?

Corpul e locuința sufletului, cine ține cătuși de puțin la el nu-i suferă locuința lui în nămol. Căci cine se lefăește în nămol, — o obicinuință atât de dulce! — să lefăește și 'n nămolul păcatului.

gp.

Predică despre smochinul neroditor.

(Textul Luca e. 13 v. 6—9).

Iubiți credincioși!

În viața aceasta pământească e neîncunjurabilă munca; acest adevăr îl cunoaștem prea bine cu toții din pășaniile noastre și ale altora. Cu cât e cineva mai sărguincios și mai muncitor, cu atât e mai sănătos, cu atât să scape mai degrabă din lanțurile grele ale sărăciei și ale lipsei. Și iarăși invers, cu cât e un om oarecare mai trândav și mai nepăsător, cu atât mai mult prind rugină toate puterile lui și să slăbesc și cu atât mai îngrabă să mută în casa lui mizeria cu toate urmările ei. Că fieștecare om viu din lumea aceasta e grav îndatorat să muncească ne-o spune însuși domnul nostru Isus Hristos în parabola sa despre smochinul neroditor. Un stăpân a avut un smochin plantat în via sa și trei ani de-arândul a căutat într'ânsul roade, dar

nu a aflat și pentru aceasta a zis vierului său să-l taie, ca să nu cuprindă înzădar pământul. Vierul însă s'a rugat de stăpân zicând: „Doamne! lasă-l și întru acest an, până ce-l voi săpă împrejur și voi pune gunoi. Și de va face fruct, bine; iară de nu, după aceea îl voi tăia“. Iubiții mei! în parabola aceasta stăpânul este D-zeu, via este lumea aceasta, iară smochinul suntem noi oamenii. Vierul cel milos este sfânta noastră biserică, care se roagă neîncetat lui D-zeu pentru noi.

Vedeți! bunul D-zeu a pretins roade dela un simplu pom, dela un smochin și nu a voit să cuprindă înzădar-pământul. Cu cât mai vartos va pretinde D-zeu roade dela oameni și va cere ca dânșii să nu ocupe zadarnic loc pe pământ. De bună seamă judecata asupra oamenilor, cu atât va fi mai aspră, cu cât mai mult sunt dânșii făpturi mai luminate ale lui D-zeu. D-voastră în tot anul, vara și toamna, adunați roade multe și frumoase din holde. D-voastră și familia D-voastră sunteți sănătoși peste tot anul, poate și aveți parte în cea mai dulce liniște de toate frumsețile lumii acesteia. Uită ce minunat vă zimbește soarele întreg anul de zile și vă încălzește. Uită cum vă desfătează în fieștecare anotimp, alte și alte flori. Bine iubiții mei credincioși, noi nu datorăm nimăruia cu nimic pentru toate bunătățile acestea, noi oamenii avem poate singuri privilegiul pe pământ de a nu rodi?! Dincontră, dela noi oamenii se cer cele mai frumoase rodiri, fiindcă pe noi ne-a înzestrat D-zeu cu cele mai alese daruri trupești și sufletești. „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca ei să vadă faptele voastre cele bune și să mărească pe părintele vostru din ceriuri“ zice domnul nostru Isus Hristos. Iată iubiți credincioși nu sunt cuvintele acestea o poruncă expresă să rodim și noi oamenii ca și pomii?! Inșă mă veți întreba cum e cu puțință să rodească oamenii. Ca răspuns iată vă spui numai două exemple. Bunăoară tu tată, când oboșit și istovit de munca zilei, te așezi la masă cu familia ta și înainte de-a prânzi te scoli în picioare frumosel împreună cu copiii tăi, rostind o fierbinte rugăciune către D-zeu, grăindu-le așa: Dragi copii, că aveți voi un acoperemânt și nu umblați pe stradă, trebuie să-i mulțumiți lui D-zeu, că m'a ținut sănătos, ca să pot munci pentru voi. Dacă aveți voi dragi copii pâne albă și gustoasă astăzi pe masă, atunci trebuie să știți, că nu eu am produs-o, ci ceriul, bunul D-zeu a muncit mai mult în holda noastră, ferindu-o de toate intempestățile, decât mine. Dacă tu tată așa vei grăi copiilor tăi adeseori atunci tu ai rodit roade foarte frumoase, *friică de D-zeu în inimile copiilor tăi*. Ori bunăoară tu ești un om mai învățat și mai expert decât alții și dacă se va întâmpla să vină la tine un om copleșit de gânduri și năcazuri, tu nu vei râde de el, ci-i vei da cele mai folositoare sfaturi, iată că tu ai rodit un rod prea frumos: *îndreptarea și mântuirea din nevoi a deaproapelui tău*. Orice creștin deci, dacă voește ca prin faptele sale să preamărească pe Părintele nostru din ceriuri, trebuie să muncească de-opotrivă și cu *bratele* și cu *sufletul*. Orice chemare avem pe pământ așa trebuie să o împlinim ca unii cari vom avea sa ne dăm seamă despre faptele noastre. Deci economule, meseriașule și tu cărturarule, adu-ți aminte în toată ziua, că un stăpân atotputernic veghează peste tine și bagă de seamă, să nu cuprinzi degeaba locul în via Domnului, pentrucă vierul cel bun, sf. biserică, se roagă pentru tine dacă nu ești roditor, în speranța că tu degrabă vei părăsi felul de viață trândav de până acum și te vei îndreptă făcând roade, inșă dacă tu nu te abați dela calea cea păcătoasă, atunci și stăpânul și vierul va zice, că tu

ca un pom uscat, trebuiești lăpădat afară, ca locul tău să-l cuprindă un vlăstar verde și sănătos.

Se întreabă acum iubiții mei credincioși, că oare comuna noastră bisericăască prospiciază dânsa ca o vie frumoasă cu pomi încărcăți cu roade, ori dânsa ne arată o bucată de pământ plină cu plante nefolositoare și cu pomi neroditori. Durere, dar asemănarea din urmă se potrivește cu stările faptice dela noi, decât asemănarea cea dintâi.

Avem atâția creștini, cari o bună parte a vieții lor au dus-o în sărăcie și în năcazuri, dară prin bunăvoința lui D-zeu, care le-a dat lor sănătate și putere de muncă, au ajuns la o stare materială destul de bună, dară dânsii în loc ca să fie mulțumitori lui D-zeu, și-au uitat de D-zeu, ducând o viață destrăbălată și risipitoare, fără nici un gând la zilele viitoare. Avem iarăși creștini, cari au moștenit dela părinții lor averi mari și frumoase, ei însă în loc să le fi sporit, ori măcar să le fi păstrat; prin lenevire și prin patimi urite le-au prăpădit, lăsând în urma lor un nume urit și copii săraci și nefericiți. Răspundeți iubiții mei credincioși, au nu cuprind locul înzădar în via Domnului atât săracii ești și bogății amintiți și nu sunt vrednici să primească cea mai cumplită dela bunul D-zeu?!!

Datorința ori și cărui om este, că chiar atunci, când îi merge mai bine, să se teamă mai grozav de rău, fiindcă bogăția pe lângă aceea, că ne ușurează gândurile și nevoile, ne scoate o mulțime de ispite în cale, cari duc de-adreptul, fără încunjur, la perire materială și morală. Deci dacă voești să fii fericit, cu cât îți merge mai bine, cu atât te alipește mai tare de D-zeu, fiindcă numai așa vei ajunge stăpân peste averea ta și nu slugă oarbă ei. Se spune dragii mei, că a fost odată un om sărac, care ziua și noaptea se ruga lui D-zeu să-l facă bogat. Și așa s'a întâmplat, că omul nostru într'o bună zi a găsit o comoară mare. Nu mai putea bietul om de bucurie, deși ar fi fost mai bine să fi plâns, pentrucă comoara i-a pricinuit nefericirea lui. Omul acesta, până a fost sărman, a fost fericit și curat la inimă, găsind însă comoara aceasta, a ajuns să lege prietenie cu fel de fel de oameni stricați la minte și la inimă, așa că astăzi a învățat dela dânsii un nărav rău, mâne altul, astfel că nu după multă vreme a ajuns și dânsul un om pe deplin stricat, care în scurtă vreme și-a risipit nu numai toată comoara găsită, ci și aceea ce a avut el mai înainte, lăsându-și copitașii goi și flămânzi pe drumuri.

Iată deci din întâmplarea aceasta și din altele multe, putem învăța iubiții mei credincioși, că e mai bună sărăcia cu inima curată, decât bogăția cu năravuri rele, care duce la rușine și la mizerie.

Avem în urmă creștini, cari nu se mulțumesc cu aceea, că prin năravurile lor rele își amărăsc și își prăpădesc viața lor proprie, ci prin gânduri, vorbe și fapte netrebnice, tind să nimicească și existența și fericirea altora. Aceste suflete rătăcite formează întru adevăr cele mai urite burueni din grădina noastră. Datorința noastră e, ca să-i întorcem prin mijloace blânde și aspre după împrejurări la o viață creștinească și să le punem în vedere, că penru răntatea lor dublă, dacă nu se vor pocăi, vor lua și o pedeapsă groasă în doită.

Iubiții mei credincioși, păziți-vă și nu intrați în rândurile creștinilor păcătoși amintiți mai sus, ci examinați-vă din când în când conștiința voastră, ori de vă puteți asemăna cu niște pomi sănătoși și roditori în via Domnului, ori ca închinați a fi smochini neroditori, cari cuprind locul înzădar pe pământ și sunt

buni de lăpădați afară. Fiți cu frica lui D-zeu în toate acțiunile voastre și socotiți, că numai odată sunteți tineri și viguroși în viața voastră, deci fiți cumpătați, muncitori și crușători la tinerețe, ca să puteți cu atât mai ușor să suportați greutatea bătrânețelor. Feriți-vă de orice întinăciune și păcat, fiți ca niște smochini roditori, cari să fiți în toată vremea plini de roade frumoase, ca atât vierul cât și Stăpânul să-și ale bucuria și desfătarea lor la privirea voastră, acum și pururea și în veci vecilor Amin.

f. m.

Exercițiile de cugetare și vorbire

în conformitate cu principiile școlii active.

De Iosif Stanca învățător.

(Urmare)

5. Floriile.

Câmpul e frumos înverzit. Crângul și pădurea sunt înfrunzite. Pomii sunt înfloriți. Parecă sunt acoperiți cu zăpadă. Ai crede, că pământul e un raiu. Oamenii sunt mai voioși. Căntece vesele răsună din toate părțile. Muncesc cu drag și cu spor.

Răsună clopotele la sfânta biserică. E zi sfântă de sărbătoare. Pe stradă sunt pălcuri de oameni. Toți sunt îmbrăcați în haine cusute de curând. Pornesc spre sfânta biserică. Sunt cuprinși cu toții de evlavie.

În biserică strălucesc luminile aprinse. Preotul e îmbrăcat în odăjdii luminate. Se înalță mulcom fumul de tămâie. Cucernice răsună căntecele de laudă și de preamărire. Toți sunt înălțați cu sufletele către D-zeu.

S'a sfârșit slujba sfântă. Din biserică ies pălcuri-palcuri. De pe fața tuturor se revarsă bucurie. În mâni poartă stâlpi verzi. Semnele învingerii asupra morții.

Teme de executat:

Lucrul manual: O lumină din lut.

Desemn: Stâlpi verzi.

Limba română: Descrierea Floriilor.

6. Paștile.

Se zărește de ziua. Prin văile ascunse licărește câte o lumină. Pe strade oamenii țin lumini aprinse. Tineri și bătrâni, bogăți și săraci sunt îmbrăcați în haine de sărbătoare. Mic și mare se grăbesc la sfânta înviere.

Biserica acum e luminată. Clopotele trag mai cu îndemnare. Preotul e îmbrăcat în odăjdii luminate, copiii în stihare. Ceialaltii îi urmează în rânduri. Sunt gata acum cu toții de plecare.

Încunjură biserică. Înainte pornesc copiii îmbrăcați. Le urmează ceialaltii copii în rânduri. În urma lor preotul însoțit de cântăreți. Apoi urmează poporul.

Se începe acum slujba sfântă. Răsună bolta de laude și de imnuri sfinte. Viața a învins asupra morții. Bucuria se resfrânge de pe fețele tuturor. Toți sunt veseli și fericiți de sărbătoarea sfântă.

Teme de executat:

Lucrul manual: Un om din lut.

Desemn: Decorarea aceluia.

Limba română: Descrierea Paștilor.

7. Clocă cu pui.

Găina se așează în cuib să clocească. Așa stă ea 21 de zile ziua și noaptea. Numai rar, odată pe zi, merge să mănânce și să bea apă. Dacă o urmărim își întinde grumazul, își sperlește penele, strigând cloc, cloc, cloc. De aceea se și numește clocă.

Sub aripile ei se mișcă o pasere mică. Are cioc și cap galben. Nu are nici pene, ci numai niște perișori, sau fulgi. Incep să alerge și să strige: piu, piu, piu. Cloca îi conduce prin curte Grigește la fiecare pas, că oare toți sunt. Incepe să rășchie în pământ. De acolo culege grăunțe, vermi și fărime de pâine.

Fetița observă cloca și puii. Ia o oală de pe poliță. Se duce în curte și chiamă: cloc, cloc, cloc. Fetița respiră semințe galbene. Aceste sunt de mălai mărunț. Puii le culeg. Copila se apleacă să prindă un pui. Cloca se sperlește. Sare la ea și bate din aripi speriată.

Prin casă umblă pisica. Când o zărește cloca, se ia după ea. O ciocănește cu ciocul cel ascuțit. Pisica o zgărie cu ghiarele ascuțite. În urmă pisica scapă pe ușă afară.

E seară. Cloca cu puii se așează în coteț. Cloca își desfăce aripile, se lărgește ca să-i poată pe toți cuprinde. Acolo e cald. Puii închid unul după altul ochișorii și adorm. Un pușor se acapă cu cioculețul de al mănesei. Aceasta fără știre îl ridică în aer. Când sunt mari cloca îi părăsește. Nu-i mai primește sub ea. Ei se culcă acuma singuri. Nu-i mai chiamă. Nu mai vrea să mai știe de ei.

Teme de executat:

Lucrul manual: Un cuib cu mai multe ouă din lut.

Desemn: Cloca cu puii.

Limba română: Cum clocește cloca.

8. Cum prinde uliul puiul.

E zi senină de primăvară. Soarele lucește cu foc pe cer. Toate vietățile se nizuiesc să iasă în aerul liber. Toate sburdă de bucurie și sănătate.

Cloca a eșit cu puii pe afară. Aleargă voioasă în dreapta și în stânda după mâncare. Cu ghiarele ascuțite sgărie cu zor pământul proaspăt. Culege vermuleți și larve din pământ. Chiamă pușorii pe lângă ea. Sfarmă cu ciocul ager prada. Toți se grămădesc să imbuce.

În apropiere e un deal înalt. Uliul stă la pândă pe creasta lui. Ochește unul care stă mai la o margine, mai departe de cloacă. Se repezește ca o săgeată asupra lui. Îl prinde cu ghiarele agere.

Cloca îl zărește. Sare cu desperare asupra lui. Dar înzadar. E prea târziu. Puiul e pierdut. Se aude pe sus de vr'o câteva ori: piu, piu, piu.

Puii s'au spăriat. Fiecare s'a ascuns unde numai a putut. Cloca îi chiamă desperată: cloc, cloc, cloc! Se strâng încetul cu încetul sub aripile ei calde. Acum sunt fericiți. Se aude un glas încet: știur, știur, știur!

Teme de executat:

Lucrul manual: Ciocul și ghiarele uliului din lut.

Desemn: Uliul.

Limba română: Descrieți cum a-ți văzut o astfel de întâmplare.

9. Cum își fac rândunelele cuibul?

Rândunelele sosesc rânduri-rânduri. Își dau câteva târcoale în jurul casei ș'a cuibului vechiu. Ciripesc voioase parecă ne întimpină cu un „Bine v'am găsit!”

Își găsesc locul pentru cuibul cel nou. Peste noapte a plouat puțin. Prin curte s'a format noroiu. Se lasă în curte. Frământă cu ciocul noroiul. Când e frământat deplin îl ia în cioc. Sboară spre streșina casei. Se agață cu ghiarele ascuțite de perete. Cu coada bifurcată se razimă. Cu ciocul potrivește lutul. Sboară de nou în curte de atâtea ori până ce cuibul e gata. De-o latură a cuibului lasă cu îngrijire o găuriță. Acea va fi intrarea.

În cioc le vezi acum cu pene. Căptușesc cuibul să fie cald.

Cuibul acum e gata. Ciripesc voioase în marginea cuibului. Dau mulțămită lui D-zeu, că le-a ajutat de au isprăvit.

Teme de executat:

Lucrul manual: Un cuib de rândunică din lut.

Desemn: Rândunica.

Limba română: Descrierea rândunicei.

(Va urma).

Poșta redacției.

M. P. Manuscrisul cu legenda mucenicei Barbara nu oferă pentru publicitate relevări de seamă. Păstrează-l în arhivă, ca fragment de limbă pentru cercetătorii ce au să vină.

Concurs.

Pentru întregirea definitivă a postului de învățator dela școala conf. gr. or. rom. din **Drăgoești** (Drăgonyfalva), tractul Belințului, să escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreunate cu acest post, garantate din parte comunei bisericăști sunt:

1. În bani gata 345 cor.
 2. În naturalii: grâu $7\frac{1}{2}$ Hl. = 75 cor. cucuruz 6 Hl. = 42 cor.
 3. Pământ arător $2\frac{1}{2}$ jugăre = 75 cor.
 4. Relut de lemne pentru învățator 64² cor.
 5. Pentru scripturistică 20 cor.
 6. Pentru conferință, dacă participă 20 cor.
 7. Pentru adunarea generală, dacă participă 20 cor.
 8. Locuință în natură, grădină.
 9. Dela înmormântări, unde e poftit, 1 coroană.
- Ce să mai cere după lege, până acuma sa dat dela stat și sperăm că și pe viitor se va da.

Dărilor după pământul învățătoresc, le va plăti alesul.

Petițiunile, instruate conform legilor în vigoare, cu documetele prescrise, în original; intrucât sînt în original, intrucât sînt în funcție petiții, și cu atestat dela respectizii șefii tractului și intru cât e vre-unul asentat ca voluntar, cu declarație prescrisă, sînt a să adresa comitetului parohial din Drăgoești, pe calea oficiului protopresbiterial gr. or. rom. din Belinț (Belenceze, Temes-megy); dânsii să se prezenteze, într'o Duminecă, sau într'o Sărbătoare, în sf. biserică din Drăgoești, spre a-și arăta desteritatea în tipic și cântare,

Prezentarea e adminsă numai în terminul concursual.

Petițiile neinstruite enform concursului, nu să admit.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb* protoprezbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului de învățator dela școala confes. gr. or. rom. din **Budinț**, tractul Belințului, se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala”.

Emolumentele împreuu te cu acest post sunt.

1. În bani gata 820 cor.
 2. Locuință în natură cu grădină de 600 □
 3. Pentru conferință 20 cor. în senzul concluz.
- V. Sinod eparh. 91/1914.

4. Pentru scripturistică 10 cor.

Dela înmormântări unde ve fi poftit câte 1 (una) coroană.

Întregirea de stat, carea e votată mai demult, se va cere și pentru noul învățător.

De curățirea pedinlăuntru și încălzirea locuinței învățătoarești se va îngriji însuși învăștorul, iar de a salei de învățământ comuna bisericească.

Alesul învățător e dator să conducă strana în Duminici și sărbători, să supravegheze școlari în sf. biserică fără altă remunerațiune,

Reflectanții au se înainteze petițiile cocursuale, instruate cu documentele prescise, comitetului parohial pe calea oficiului drotoprezbiteral gr. or. rom. din Belinț (Belencze, Temes-megye: (și să se părezenteze în termenul cocursual, intș'o Duminică ori într'o sărbătoare în sf. biserică, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tidic.

Reflectanții cari au mai fost în funcțiune, au se accludă și atestat de condiță dela drotoprezbiterul în a căruia tract a fost mai în urmă.

Cei apți a conduce corul vocal existent, vor fi preferiți.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb* drotoprezbiter. —□— 1—3

În urma incuviințării Venerabilului Consistor eparhial din Oradea-mare Nrul. 2903 B. 1915 prin aceasta să publică cocurs pentru îndeplinirea parohiei vacante de clasa III (treia) **Retărești-Ogiești**, din drotoprezbiteratul Beiuș cu termin de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

I. Dela Rotărești.

1. Intravinatul bisericesc; 2. pământ de 8 holde; 3. Bir preoțesc dela fiecare casă câte o măsură de cucruz sfărmat; 4. Dela fiecare Număr câte o zi de lucru cu mâna; 5. Stolele îndatinate.

II. Dela Ojești:

1. Pământ parohial de 8 holde; 2. Bir preoțesc dela fie care Nr. de casă câte o măsură de cucruz sfărmat; 3. Dela fie care familie câte o zi de lucru cu mâna; 4. Stolele îndatinate; 5. întregirea dela stat.

Cei ce doresc a ocupa aceasta parohie sunt poftiți a-și inainta cererile lor, ajustate în regulă și adresate comitetului parohial, —nfiului, drotoprezbiteral greco-ortodox român din Beiuș (Belényes), având a se prezenta în vreo Duminică ori Sărbătoare, cu observarea ș. lui 33 din regulamentul pentru parohii, la sfânta biserică din Rotărești și Oăști, spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Moise Popoviciu* adm. pposc. —□— 2—3

Pentru îndeplinirea stațiunei învățătoarești din **Inand** se publică cocurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumentele cu acest post sunt:

1. În bani gata: 200 cor.

2. 8 jugh. și 1301 stângeni pătrați pământ arător a cărui venit după detragerea dării, care are a o suportă alesul, — face: 210 cor.

3. 5 mm. grâu amestecat și 5 mm. cucruz sfărmat prețuit în 124 cor. 60 fil.

4. Relut de lemne în bani gata dela comuna bisericească pentru încălzirea salei de învățământ: 66 coroane 60 fil.

5. Ldcuință în natură și grădină.

6. Venite stolare: 51 cor.

Cel ales are a conduce strana fără altă remunerațiune. Preferiți vor fi cari vor și conduce cor.

Pentru orientare se aduce la cunoștință celor interesați că întregirea salarului conform legilor existente pentru fostul învățător a fost votat de Inaltul Minister de culte și instrucțiune în suma de 348 cor.

Recursele ajustate cu documentele recerute sunt a se inaintă P. Onor. Oficiu drotoprezbiteral din Mîchkerék, iar reflectanții vor avea a se prezenta în vre-o duminică ori sărbătoare în sfta biserică din Inand spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Inand, la 5/18 noemvrie 1915.

Ioan Bonățiu
preș. com. par.

În conțelegere cu *N. Rocsin* drotoprezbiter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei din **Cuvin**, devenită vacantă prin trecerea parochului Teodosiu Moțiu la statul de deficiță prin aceasta să publică cocurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Parohia este de clasa I-ă

Venitele acestei parohii sunt:

1. O sesiune parohială constătoare din 55 jugh. de 1100 metri pătrați.

2. Un intravilan parohial.

3. Stolele legale.

4. Birul legal.

5. Dreptul de pădure și pășunt după sesiunea parohială.

6. Eventuala întregire dela stat.

Preotul ales va avea să se îngrijască de locuință pentru sine și să supoarte toate dările publice după venitul parohial și va avea să provadă fără altă remunerațiune catehizarea elevilor dela școalele noastre din comună.

Reflectanții la aceasta parohie să-și trimită recursele lor ajustate cu documentele de evalificațiune recerută în concluzul sinedal Nr. 84/1910 pct. II. 1. și cu atestate despre eventualul serviciu de pînă aci și adresate comitetului parohial din Cuvin (Aradkövi, p. Györök), oficiului drotoprezbiteral din Măriaradna, iar dinșii să se prezinte — cu stricta observare a dispozițiunilor regulamentare — în S-ta biserică din comună, spre a să arăta poporului.

Din ședința dela 27 sept. (8 oct.) 1915.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu*, drotoprezbiter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante din **Monoroștia** (Marosmonyoró) — în baza rezoluțiunii consistoriale Nr. 4855/1915 — prin aceasta să escrie cocurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Venitele parohiei sunt:

1. O sesiune parohială, parte arător, parte finat.

2. Locuință în natură în casa parohiei.

3. Stolele legale.

4. Birul legal.

5. Eventuala întregire dela stat.

6. Competința de lemne din pădurea urbarială. Toate dările publice după beneficiul parohial le va suporta alesul, carele-intrucit cu timpul să va putea reactiva școala, va catechiza elevii acestei școale.

Parohia este de clasa a III-a.

Reflectanții la această parohie să avizează, recursurile lor ajustate regulamentar și cu atestate despre eventualul serviciu de pînă aci și adresate comitetului parohial din Monoroștia să le trimită oficiului protoprezbiteral din Mariaradna, iar dinșii să se prezinte în S-ta biserică din comună spre a să arăta poporului.

Dat din ședința comitetului parohial, ținută la 18/31 oct. 1915.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Procopiu Givulescu*, protopresbiter. —□— 2—3

În urma încuviințării Venerabilului Consistor eparhial din Oradea-mre Nr. 2904 B. 1915 prin aceasta să publică concurs pentru îndeplinirea parohiei vacante de clasa I. (Primă) **Forău-Prisacă** din protoprezbiteratul Beiuș, cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“,

Emolumentele sunt:

1. Casa parohială.
2. Pământ parohial arător de nouă cubule și fânațe de trei cubule.
3. Bir preoțesc, dela fiecare casă o măsură (vică) de cucuruz sfărmat.
4. Stolele îndatinat.
5. Zile de lucru cu mâna pe an 100 sau una coroană de ziuș.
6. Întregirea detașării dela stat.

Alesul e îndatorat a catechiza la școala elementară fără altă remunerațiune.

Cei ce doresc a reflecta la aceasta parohie sunt poftiți a și înainta recursurile lor, ajustate cu documentele de lipsă și adresate comitetului parohiale din Forău-Prisaca, — oficiului protopopesc greco-oriental din Beiuș (Belényes), având a se prezenta în vreo Duminică ori vreo sărbătoare, cu observarea ș-lui 33 din regulamentul pentru Parohii, la sfânta biserică din Forău-Prisacă, spre ași arăta desteritatea în cântare și tipic.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Moise Popoviciu* adm. ppsc. —□— 2—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante din **Slatina M.** (Marosszatna), se escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios diecezan „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Uzufructul alor 17 jughere și 800 st.□ pământ parohial la deal.
 2. Grădină parohială în mărime de 800 st.□.
 3. Casă parohială constătătoare din 2 odăi, cuină și cămară.
 4. Stolele legale.
 5. Birul preoțesc și anume: dela credincioșii cu pământ estravilan câte 30 litre cucuruz desfăcat, iar dela cei fără pământ (jeleri) câte 15 litre cucuruz desfăcat, dela fiecare număr de casă.
 6. Eventuala întregire dela Stat.
- Parohia este de clasa a III-a.

Alesul va suportă toate dările publice după venitul parohial și este deobligat să catehizeze la școala din loc fără alta remunerație.

Recursurile, adresate comitetului parohial din Slatina Mureșană, ajustată regulamentar sunt a se susțerne Preaonoratului Oficiu protopresbiteral ort. rom. din Mariaradna. Reflectanții vor avea a se prezenta în sfta biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în rituale și oratorie.

Dat în ședința comitetului parohial ort. rom. din Slatina M. ținută la 23 aug. (5 sept.) 1915.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Procopie Givulescu* ppbiterul Radnei. —□— 3—3

Pentru ocuparea postului de paroh din parohia de cl. III. **Satulbarb**, se publică din nou concurs, cu termen de alegere de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan, pe lângă beneficiul următor:

1. Casă parohială cu 3 odăi, supraedificate și grădină.
2. Pământ parte arător, parte livadă 24 iug. à 1600 st.□.
3. Drept de pășunat pentru 10 vite.
4. Bir preoțesc 1 vică (30 litre) de cereale sau 2 cor. de fiecare nr. de casă.
5. O cânepiște de 1 cubul sămănătură.
6. Stolele îndatinat, staverite din partea comitetului par. la anul 1911.
7. Întregirea dela stat.

Dările după beneficiu le supoartă alesul, care va avea să catehizeze regulat la orice școală aflătoare pe teritorul comunei, fără să pretindă pentru aceasta vre-o remunerațiune specială dela parohie.

Reflectanții sunt poftiți a-și înainta petitele adiuștate bu documente originale, adresate comitetului par., la oficiul protopopesc ort. rom. din Oradea-mare în termenul de sus, având în acest restimp cu observarea strictă a Reg. p. par. a se prezenta în vreo duminică ori sărbătoare în sf. biserică, pentru a-și arăta capabilitatea în rituale și oratorie.

Satulbard, din șed. comit. par.

Comitetul parohial.

In conțelegere cu: *Andrei Horvath* protopresbiterul Orazii-mari. —□— 3—3

Librăria diecezană din Arad are depozit bogat în cărți și revizite bisericesti (potire, disc, ste-luță, candelă, cruci, ripizi, cădelnițe, prăznicare) prapori și ornate. Execută și reperaturi. Cereți catalog.